Spreken de cijfers?

Betekenis geven aan prestatiegegevens van leerlingen

Evelyn Goffin
UAntwerpen – Onderzoeksgroep Edubron
Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs

Van data naar evidence-informed beleid op school
7 januari 2026

Spreken de cijfers?

Betekenis geven aan prestatiegegevens van leerlingen

Evelyn Goffin
UAntwerpen – Onderzoeksgroep Edubron
Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs

Van data naar evidence-informed beleid op school
7 januari 2026

Leer punt
Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Data gebruiken
is een manier om aan interne kwaliteitszorg te doen.

alle initiatieven en activiteiten om de kwaliteit van scholen
– of de mate waarin ze aan velerlei verwachtingen voldoen –
te onderzoeken, te bewaken, te verbeteren,
te borgen en eventueel zelfs openbaar te maken

ondernomen op initiatief van en door de school zelf

Vanhoof, J., & Van Petegem, P. (2022). *Zelfevaluatie als motor van schoolontwikkeling. Succesfactoren en valkuilen bij het vormgeven aan zelfevaluaties*. Universiteit Antwerpen, Onderzoeksgroep Edubron.

Het OK referentiekader voor onderwijskwaliteit

	Rubriek
	Deelrubriek
	Kwaliteitsverwachting

Resultaten en effecten

R1	De school bereikt de minimaal gewenste output bij een zo groot mogelijke groep van lerenden.
R2	De school streeft naar welbevinden en betrokkenheid bij alle lerenden en het schoolteam en naar tevredenheid bij ouders en bij andere relevante partners.
R3	De school streeft bij elke lerende naar zoveel mogelijk leerwinst.
R4	De school stimuleert de studievoortgang van elke lerende.
R5	De school waarborgt de toegang tot onderwijs voor elke lerende.
R6	De school streeft naar effecten op langere termijn bij alle lerenden.

Kwaliteitsontwikkeling

K1	De school ontwikkelt haar kwaliteit vanuit een gedragen visie die vertaald is in de onderwijsleerpraktijk.
K2	De school evalueert haar werking cyclisch, systematisch en betrouwbaar vanuit de resultaten en effecten bij de lerenden.
K3	De school borgt en ontwikkelt de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk.

Ontwikkeling stimuleren

Doelen

D1	Het schoolteam realiseert doelgericht een brede en harmonische vorming die betekenisvol is.
D2	Het schoolteam hanteert doelen die sporen met het gevalideerd doelenkader en zorgt voor samenhang tussen de doelen.
D3	Het schoolteam hanteert uitdagende en haalbare doelen.
D4	Het schoolteam expliciteert de doelen en de beoordelingscriteria.

Vormgeving onderwijsleerproces en leef- en leeromgeving

V1	Het schoolteam en de lerenden creëren samen een positief en stimulerend school- en klasklimaat.
V2	Het schoolteam en de lerenden gaan positief om met diversiteit.
V3	De leef- en leeromgeving en de onderwijsorganisatie ondersteunen het bereiken van de doelen.
V4	Het schoolteam biedt een passend, actief en samenhangend onderwijsaanbod aan.

Begeleiding

B1	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm vanuit een gedragen visie en systematiek en volgt de effecten van de begeleiding op.
B2	Het schoolteam biedt begeleiding zowel op het vlak van leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren als preventieve gezondheidszorg.
B3	Het schoolteam biedt elke lerende een passende begeleiding met het oog op gelijke onderwijskansen.
B4	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving en andere relevante partners.

Opvolging

O1	Het schoolteam geeft de lerenden adequate feedback met het oog op de voortgang in het leer- en ontwikkelingsproces.
O2	Het schoolteam evalueert op een brede en onderbouwde wijze het onderwijsleerproces en het behalen van de doelen.
O3	Het schoolteam stuurt het onderwijsleerproces bij op basis van de feedback- en evaluatiegegevens.
O4	Het schoolteam beslist en rapporteert onderbouwd over het behalen van de doelen bij de lerende.

Beleid

Beleid

BL1	De school ontwikkelt en voert een gedragen, geïntegreerd en samenhangend beleid rekening houdend met haar (ped)agogisch project.
BL2	De school geeft haar organisatie vorm op het vlak van cultuur en structuur.
BL3	De school werkt participatief en responsief.
BL4	In de school heerst een innovatieve en lerende organisatiecultuur.
BL5	De school bouwt samenwerkingsverbanden uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
BL6	De school communiceert transparant over haar werking met alle betrokkenen.

Onderwijskundig beleid

BL7	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid op het vlak van leren en onderwijzen.

Personeels- en professionaliseringbeleid

BL8	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend personeelsbeleid dat integraal en samenhangend is.
BL9	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend professionaliseringsbeleid en heeft hierbij specifieke aandacht voor beginnende leraren.

Financieel en materieel beleid

BL10	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend financieel en materieel beleid.
BL11	De school beheerst de kosten voor alle lerenden.

Fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving

BL12	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid met het oog op de fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving.

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, & Onderwijsinspectie. (2016). *Referentiekader voor OnderwijsKwaliteit.*

Data gebruiken
biedt tegengewicht voor beslissingen ‘op buikgevoel’.

Intuïtie en professionele expertise hebben hun waarde!

MAAR
ons brein heeft de neiging om ons tegen te werken

➲ **Onderwijsbeslissingen op basis van buikgevoel en “anekdotisch bewijs” zijn minder sterk, minder eerlijk, en op langere termijn minder efficiënt dan onderwijsbeslissingen die op gegevens gebaseerd zijn.**

Datnow, A., & Park, V. (2018). Opening or closing doors for students? Equity and data use in schools. *Journal of Educational Change, 19*(2), 131–152.
Vanlommel, K., & Schildkamp, K. (2019). How Do Teachers Make Sense of Data in the Context of High-Stakes Decision Making? *American Educational Research Journal, 56*(3), 792–821.

THE COGNITIVE BIAS CODEX

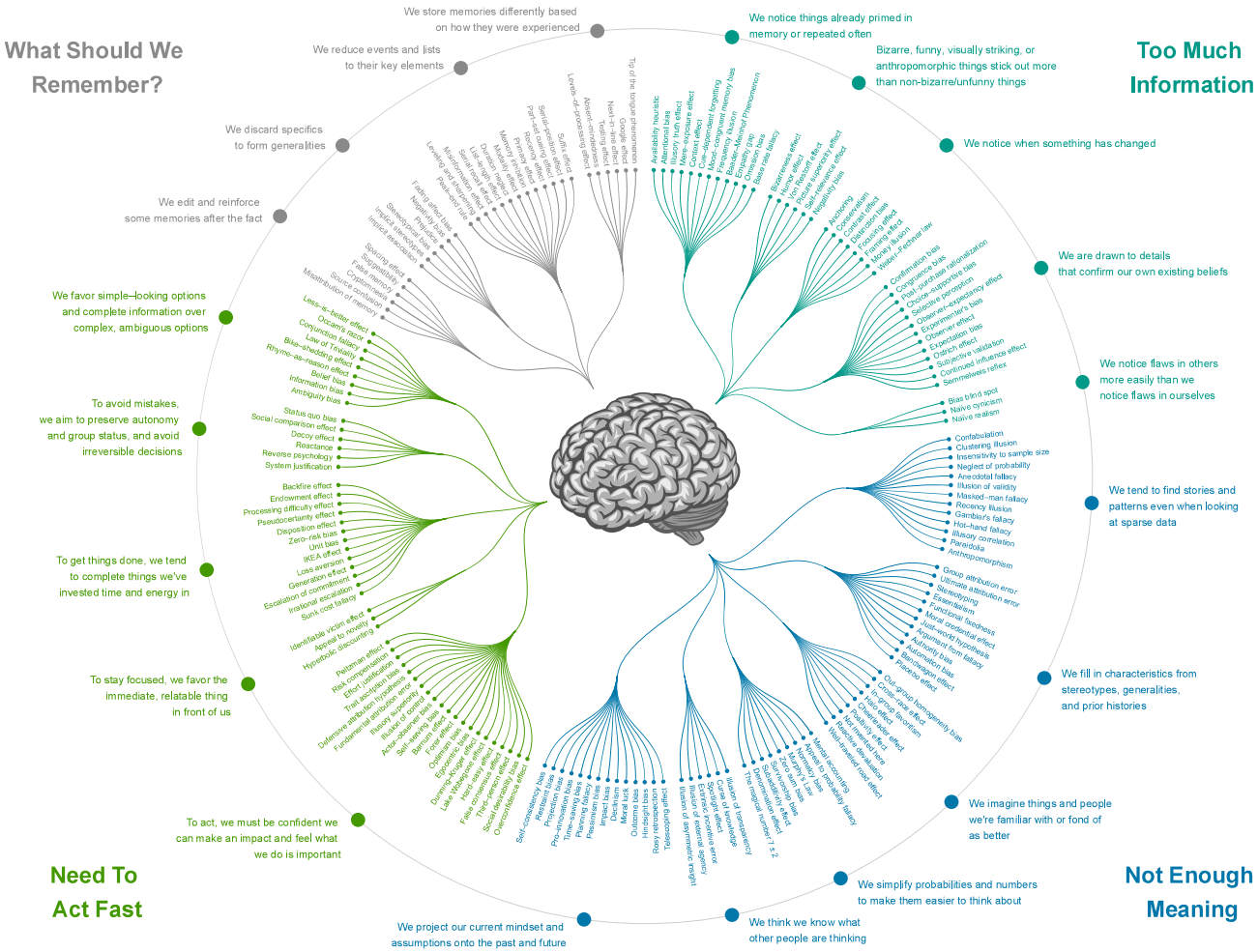

University of Antwerp | Edubron

The Cognitive Bias Codex, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cognitive_bias_codex_en.svg | design: John Manoogian III | categories and descriptions: Buster Benson | implementation: TilmannR | CC BY-SA 4.0 via Wikimedia Commons

Data gebruiken
is een aspect van evidence-informed onderwijs.

praktijk- en beleidsbeslissingen

onderbouwen

met bronnen die deze beslissingen kunnen ondersteunen

Data gebruiken
is een aspect van evidence-informed onderwijs.

Vanlommel, K., Goffin, E., & Vanhoof, J. (2025). Het Triple-B model voor evidence-informed werken in de onderwijspraktijk: Beslissingen, bronnen van evidentie en beslissers. *Tijdschrift OnderwijsPraktijk Studies.*

Data gebruiken
is een aspect van evidence-informed onderwijs.

Figuur 1 Triple-B voor evidence-informed werken in de onderwijspraktijk

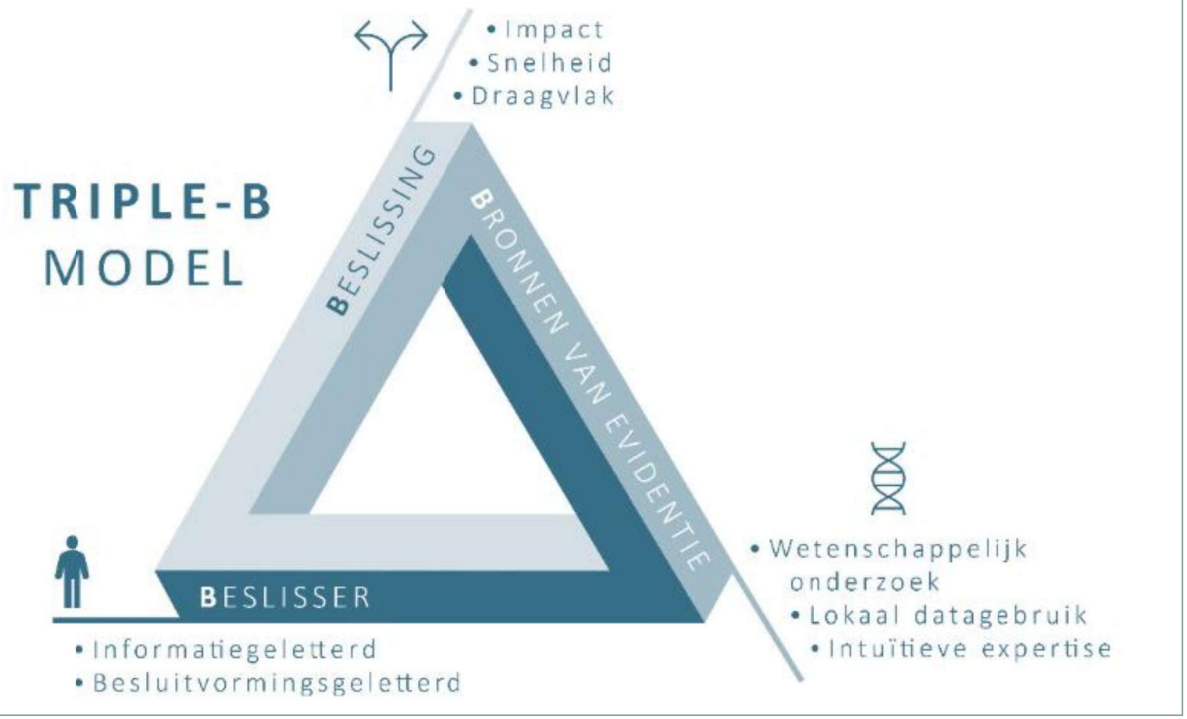

University of Antwerp
Edubron

Vanlommel, K., Goffin, E., & Vanhoof, J. (2025). Het Triple-B model voor evidence-informed werken in de onderwijspraktijk: Beslissingen, bronnen van evidentie en beslissers. *Tijdschrift OnderwijsPraktijk Studies.*

Data gebruiken
is een aspect van evidence-informed onderwijs.

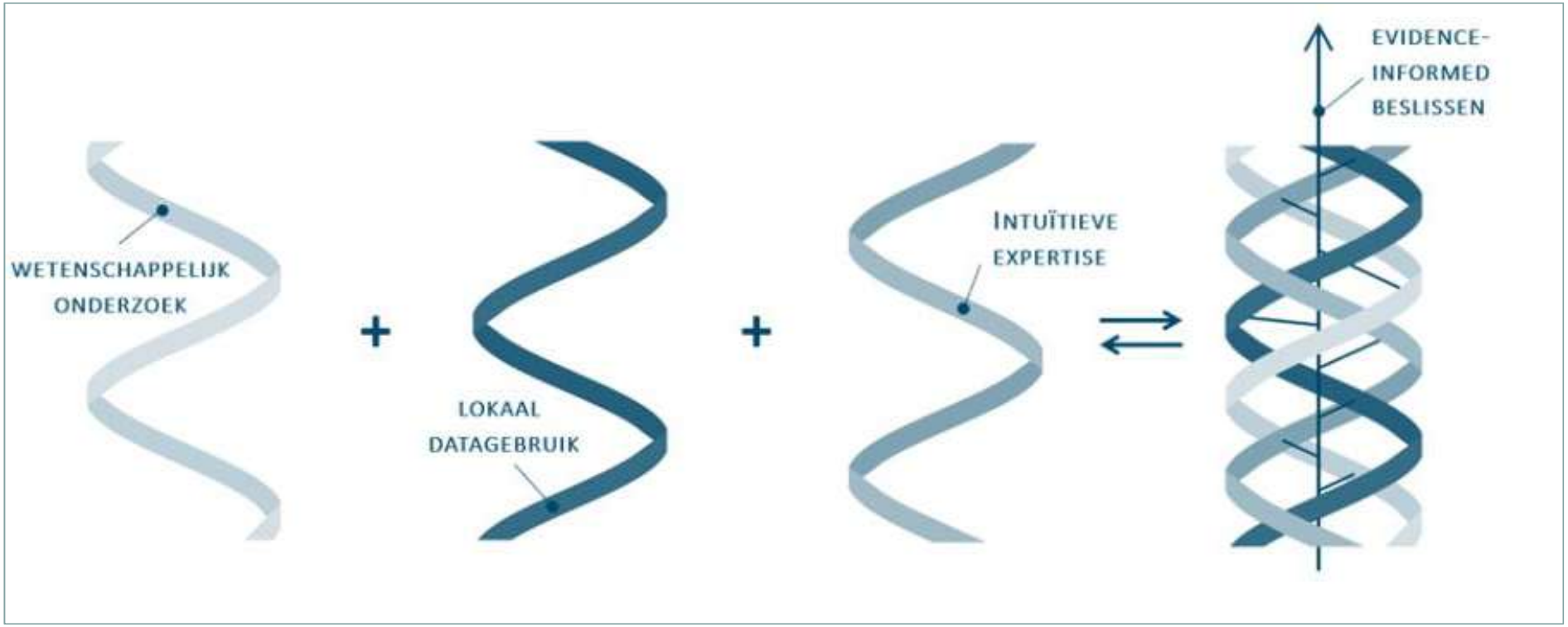

University of Antwerp | Edubron

Vanlommel, K., Goffin, E., & Vanhoof, J. (2025). Het Triple-B model voor evidence-informed werken in de onderwijspraktijk: Beslissingen, bronnen van evidentie en beslissers. *Tijdschrift OnderwijsPraktijk Studies.*

Data voor onderwijs

Intern

Extern

Kwantitatief

Kwalitatief

Micro

Meso

Macro

Context

Input

Proces

Output

Wat zijn “goede” data?

“goede” data:

Doelgeschikt

- Zijn **“goed gekozen”:**
  - passen bij de vraag die voorligt.
  - leveren informatie aan voor de doelen die je vooropstelt.

Rigoureus

- Laten toe om **valide** conclusies te trekken.
- Laten toe om **betrouwbare** conclusies te trekken.
- Lenen zich tot **triangulatie**.

Eenduidig te ont-cijferen

- Hebben een **legende.**

David H.

45

M

3

Ja

Nee

Sam heeft een 8 gehaald.

Spreken de cijfers?

Betekenis geven aan

prestatiegegevens van leerlingen

Evelyn Goffin
UAntwerpen – Onderzoeksgroep Edubron
Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs

Van data naar evidence-informed beleid op school
7 januari 2026

Leer punt

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

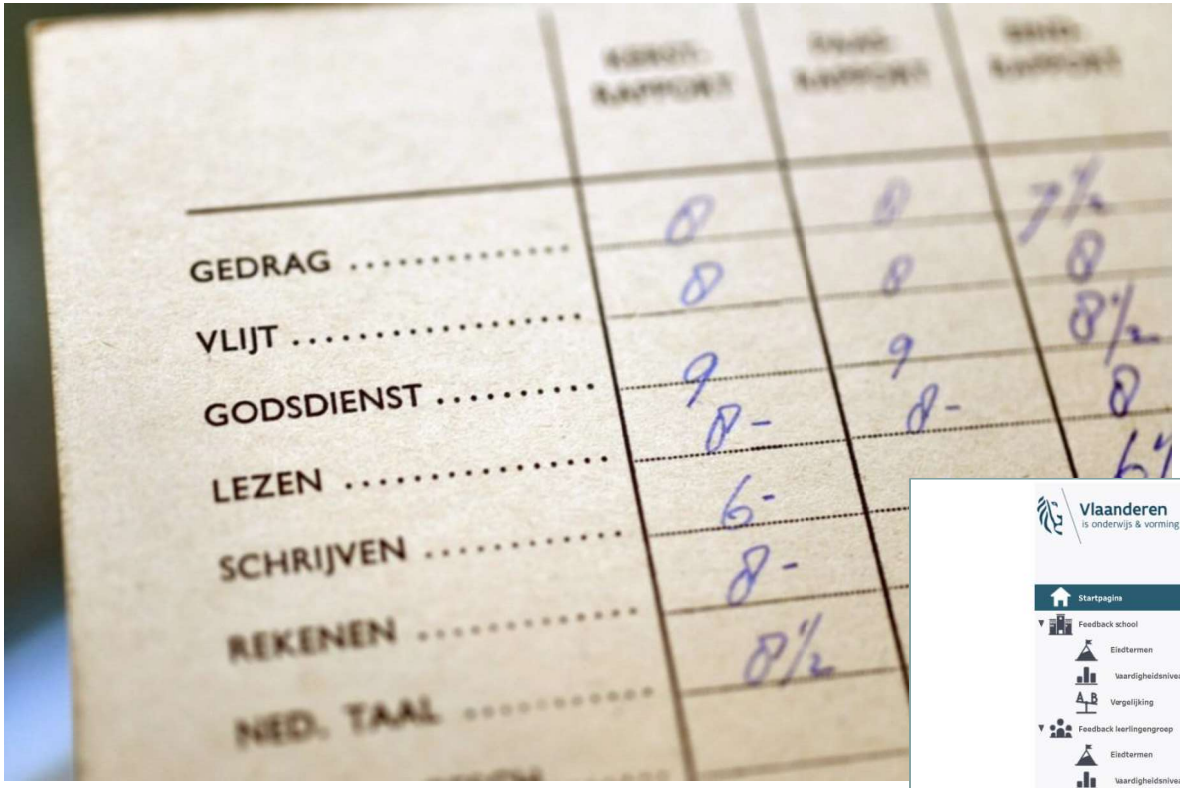
GEDRAG
VLIJT
GODSDIENST
LEZEN
SCHRIJVEN
REKENEN
NED. TAAL

Beeld:

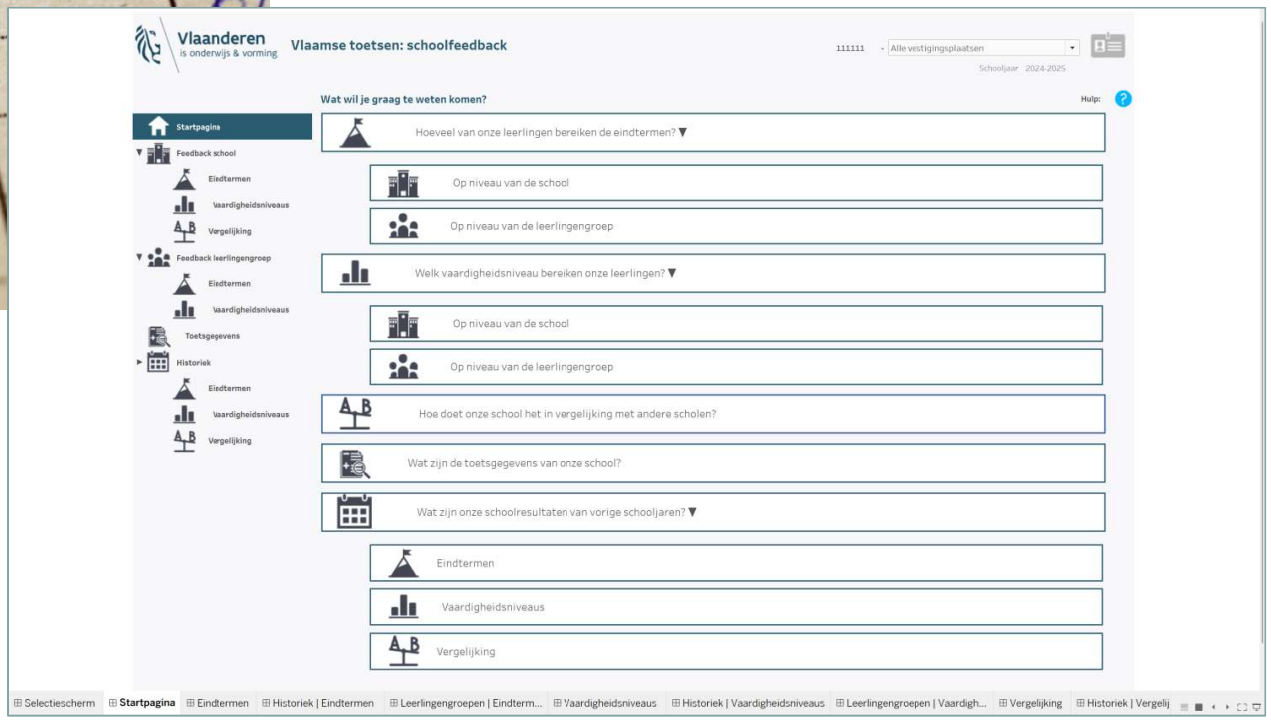
Vlaanderen
is onderwijs & vorming
Vlaamse toetsen: schoolfeedback
111111
Alle vestigingsplaatsen
Schooljaar 2024-2025
Wat wil je graag te weten komen?
Hulp:
Startpagina
Feedback school
Eindtermen
Vaardigheidsniveaus
Vergelijking
Feedback leerlingengroep
Eindtermen
Vaardigheidsniveaus
Toetsgegevens
Historiek
Eindtermen
Vaardigheidsniveaus
Vergelijking
Hoeveel van onze leerlingen bereiken de eindtermen?
Op niveau van de school
Op niveau van de leerlingengroep
Welk vaardigheidsniveau bereiken onze leerlingen?
Op niveau van de school
Op niveau van de leerlingengroep
Hoe doet onze school het in vergelijking met andere scholen?
Wat zijn de toetsgegevens van onze school?
Wat zijn onze schoolresultaten van vorige schooljaren?
Eindtermen
Vaardigheidsniveaus
Vergelijking
Selectiescherm
Startpagina
Eindtermen
Historiek | Eindtermen
Leerlingengroepen | Eindterm...
Vaardigheidsniveaus
Historiek | Vaardigheidsniveaus
Leerlingengroepen | Vaardigh...
Vergelijking
Historiek | Vergelij

Verschillende vormen

Intern

Extern

Kwantitatief

Kwalitatief

Micro

Meso

Macro

Context

Input

Proces

Output

Verschillende perspectieven

Criteriumgericht (standaardgericht)?

Prestatie afzetten tegen een cutoff, een vooraf bepaald doel

Normgericht (groepsgericht)?

Prestatie afzetten tegen een benchmark, een referentiegroep

Zelfgericht (ipsatief)?

Prestatie afzetten tegen een eerdere prestatie

School(prestatie)feedback op gestandaardiseerde toetsen

Criteriumgericht

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

BEREIKEN VAN DE EINDTERMEN - HOOFDREKENEN

		Verdeling vaardigheidsscores											Eindtermen bereikt	Gemiddelde vaardigheidsscore
		deze leerlingen hebben de eindtermen NIET bereikt					deze leerlingen hebben de eindtermen bereikt					Tot.		
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
Ter vergelijking														
Peilingssteekproef 2016	Pct lln	2%	5%	7%	11%	13%	17%	13%	13%	12%	8%	100%	62%	5,7
School														
9777	# lln	2	0	4	4	11	13	16	20	17	10	97	76	6,6
	Pct lln	2%	0%	4%	4%	11%	13%	16%	21%	18%	10%	100%	78%	

University of Antwerp | Edubron

www.paralleltoetsen.be/voorbeelden

School(prestatie)feedback op gestandaardiseerde toetsen
Criteriumgericht

STEUNPUNT
CENTRALE TOETSEN
IN ONDERWIJS

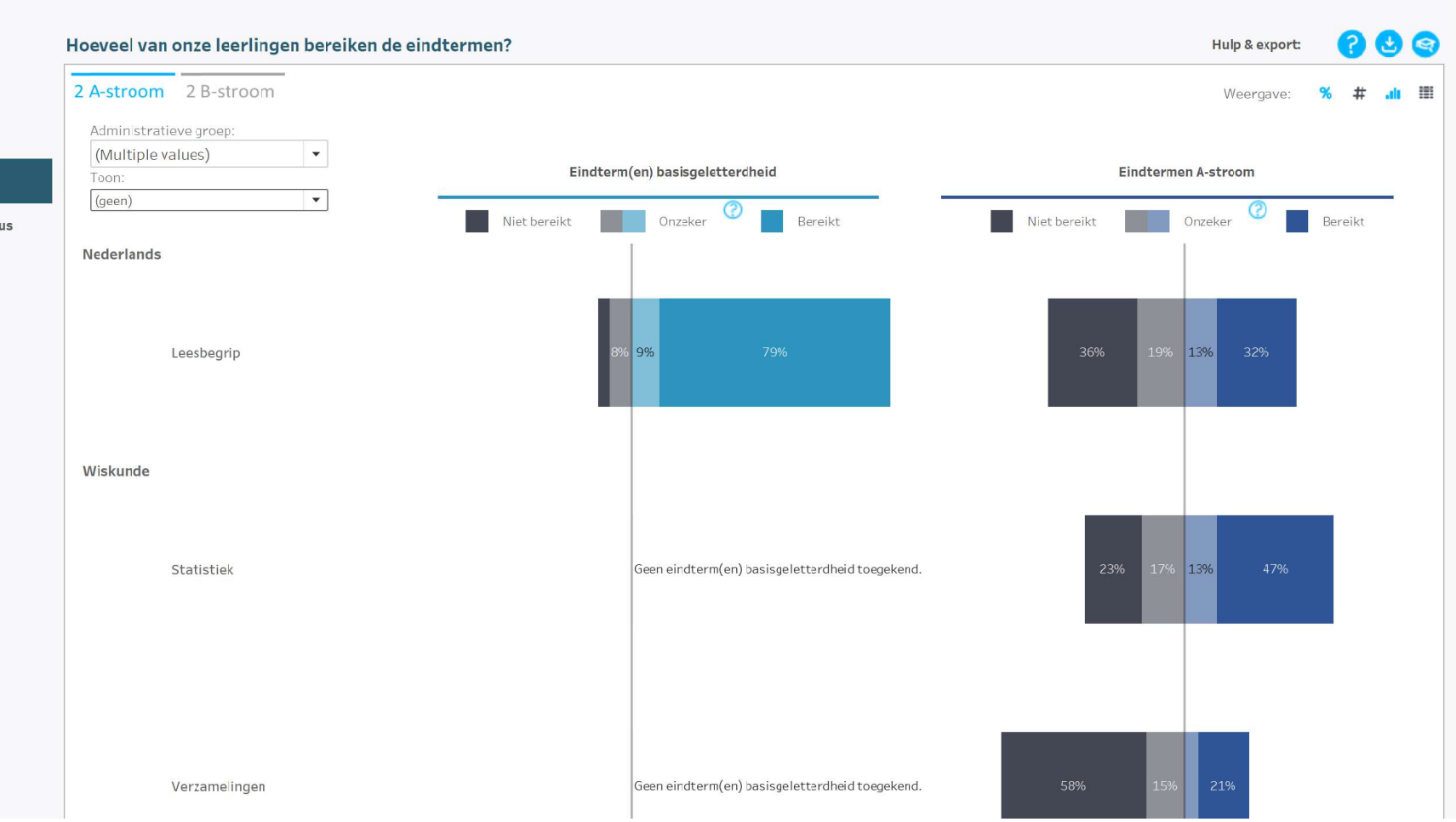

School(prestatie)feedback op gestandaardiseerde toetsen

Normgericht

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

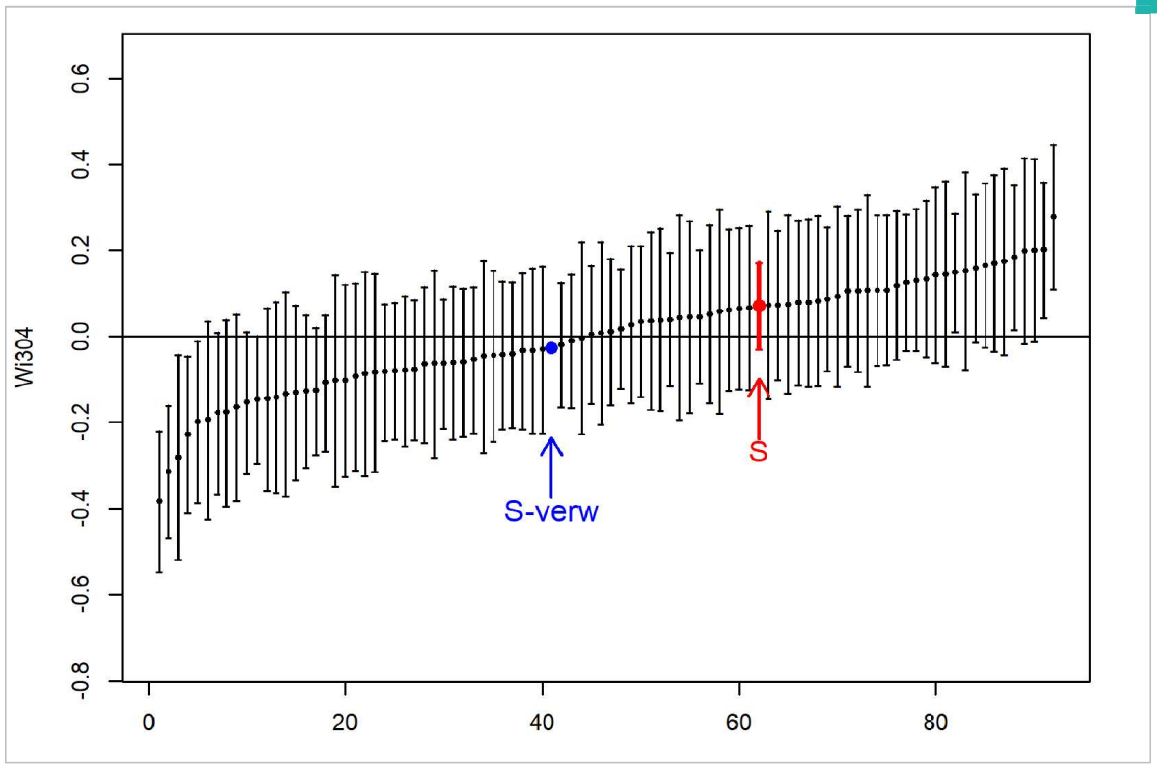

University of Antwerp
Edubron

www.paralleltoetsen.be/voorbeelden

School(prestatie)feedback op gestandaardiseerde toetsen

Normgericht

STEUNPUNT
CENTRALE TOETSEN
IN ONDERWIJS

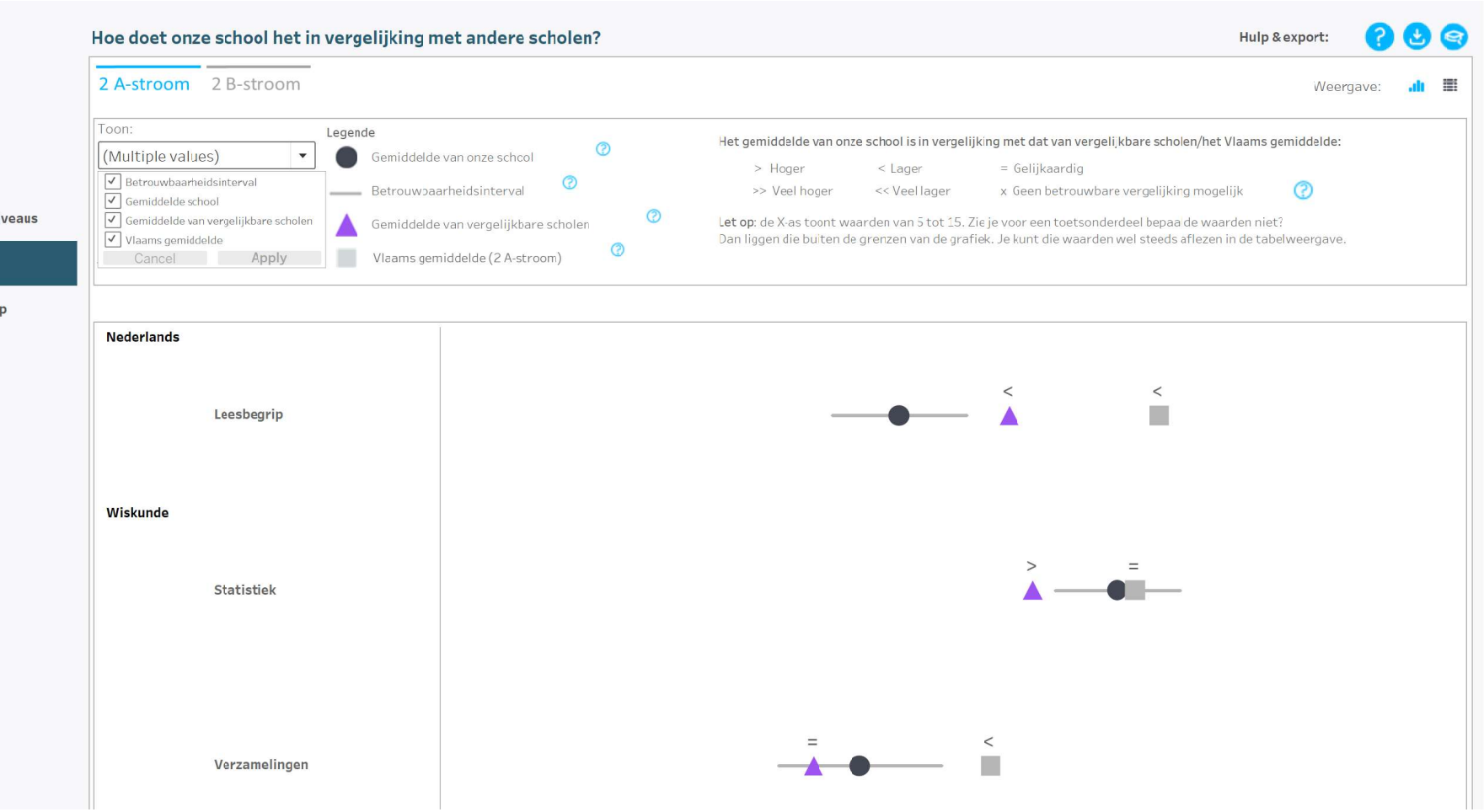

School(prestatie)feedback
Zelfgericht

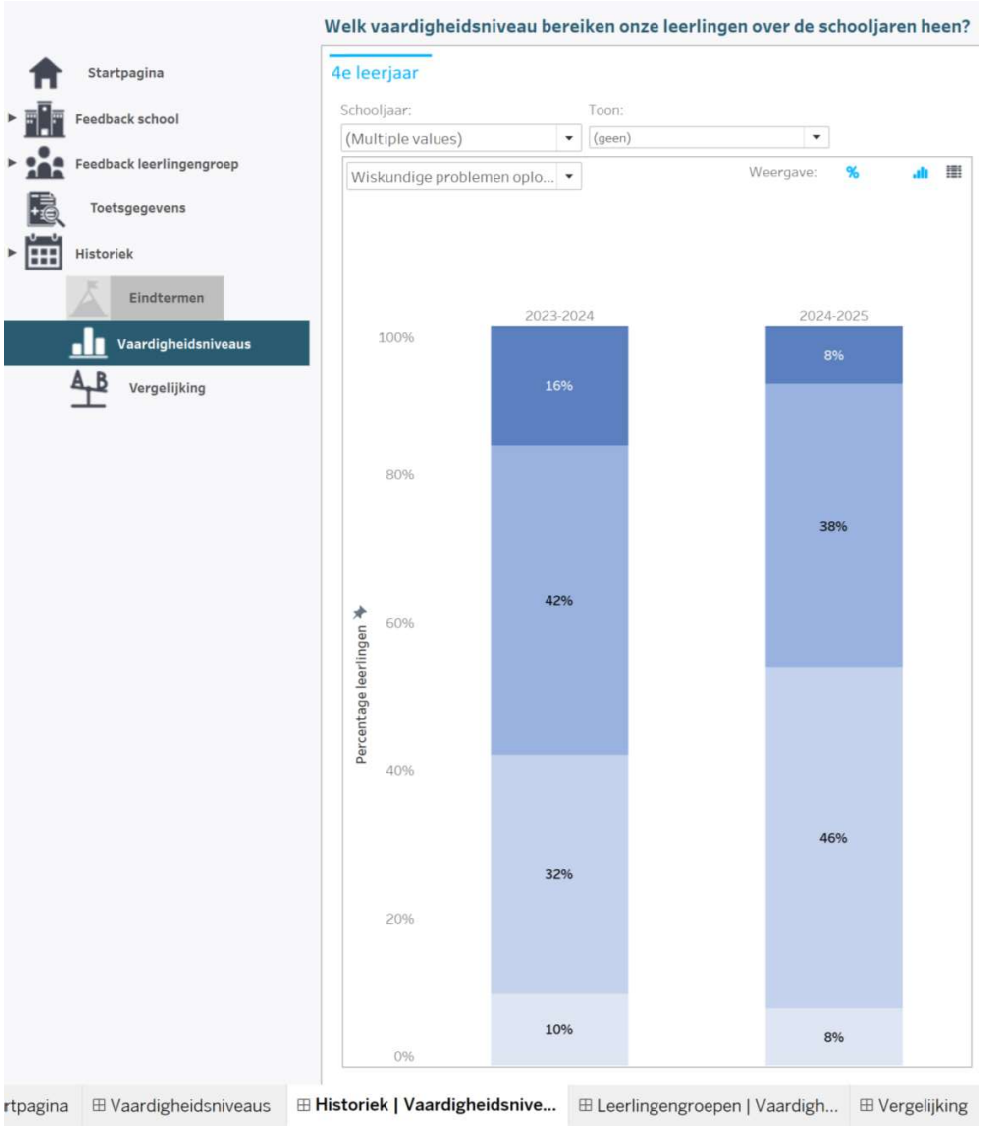

STEUNPUNT
CENTRALE TOETSEN
IN ONDERWIJS

University of Antwerp
Edubron

Spreken de cijfers?

Betekenis geven aan prestatiegegevens van leerlingen

Evelyn Goffin
UAntwerpen – Onderzoeksgroep Edubron
Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs

Betekenisgeving
Sensemaking

nieuwe informatie
begrijpen, plaatsen binnen bestaande kaders
en inpassen in je verhaal

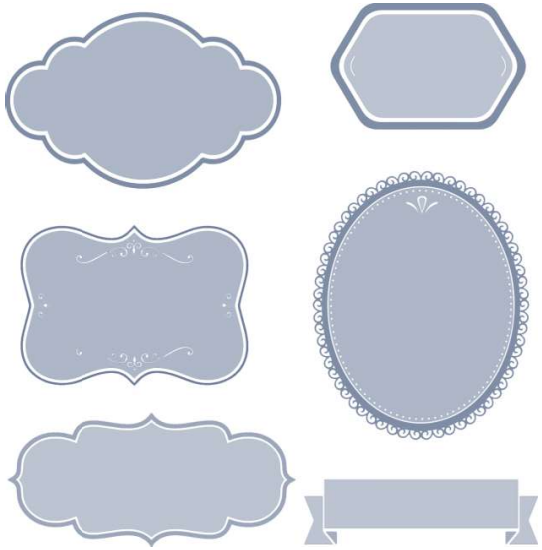

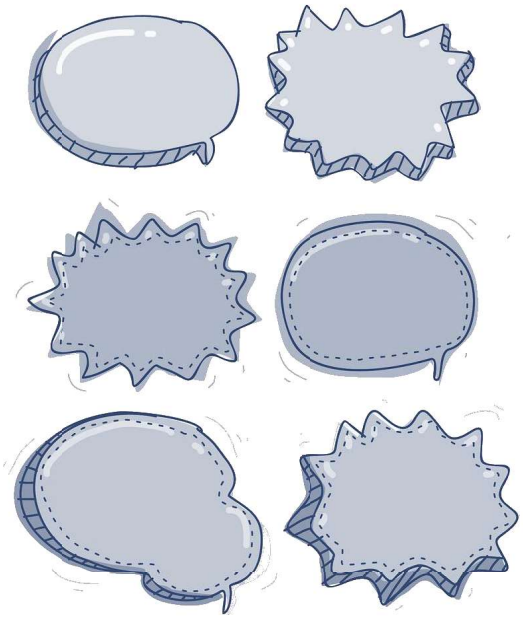

Betekenis geven aan prestatiegegevens

NADENKEN:

Wat betekent dit? Wat wil dit zeggen?

EEN VERHAAL MAKEN:

Wat betekent dit / wat wil dit zeggen
voor mij, voor mijn school, voor mijn leerlingen,
voor de volgende stappen die ik ga zetten?

Betekenis geven aan prestatiegegevens

NADENKEN:

Kan ik deze resultaten ontcijferen?

EEN VERHAAL MAKEN:

Wat vind ik van de resultaten?
Met welke resultaten ben ik wel/niet tevreden?
Welke resultaten had ik verwacht?
Welke resultaten vind ik belangrijk?
Hoe verklaar ik deze resultaten?

Betekenis geven aan prestatiegegevens

Welke interpretaties komen overeen?
Welke verschillen?
Waar kunnen we terecht voor ondersteuning?

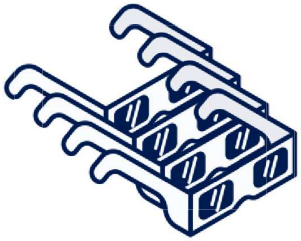

Welke resultaten vinden wij als groep goed?
Welke resultaten kunnen volgens ons beter?
Waarom?

Wat zijn nu onze volgende stappen?

Betekenis geven aan prestatiegegevens

formele prestatiegegevens

worden **verwerkt**

door **individuele** betekenisgevers

die tot bepaalde **groepen** behoren

waarbinnen individuele personen **interageren**

binnen welbepaalde **contexten**

“Goede” data zijn
doelgeschikt en rigoureus
(en eenduidig te ont-cijferen).

Data zijn niet vanzelf “goed”.

Data krijgen pas betekenis wanneer jij er betekenis aan geeft.

Sam heeft een 8 gehaald.

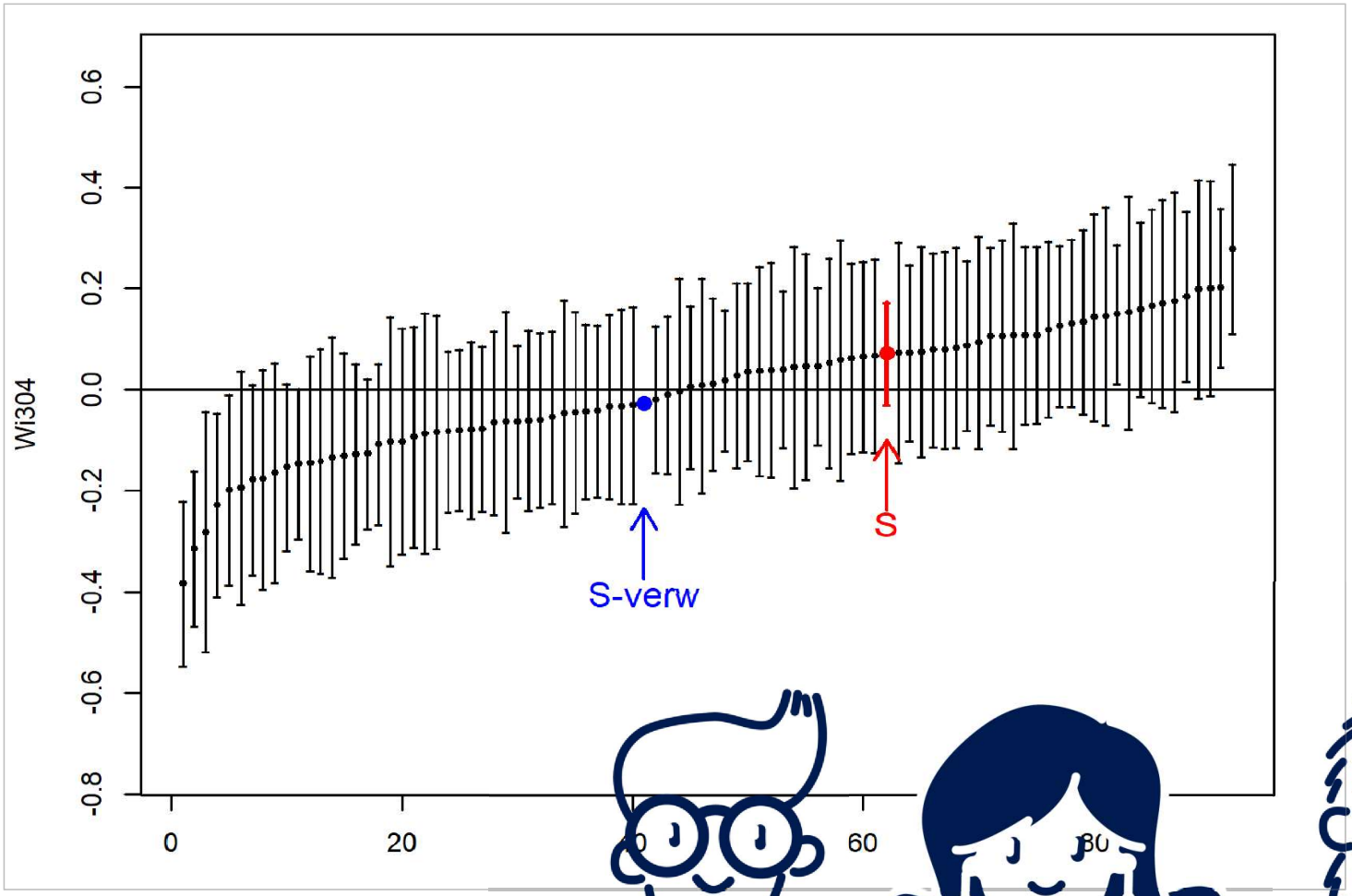
Wi304
0.6
0.4
0.2
0.0
-0.2
-0.4
-0.6
-0.8
0
20
60
S-verw
S

Data kunnen ideeën en gevoelens triggeren in gebruikers door hun vorm, oorsprong etc.

Modale affordantie / Modal affordance

Nieuwe Feiten

Meten is (niet altijd) weten!

Vrijdag 21/03 | 8 min

In de Verenigde Staten zijn meer dan 20 experimenten uitgevoerd met in totaal 23.000 deelnemers, om te onderzoeken of mensen een voorkeur hebben voor cijfers. Onderzoekers van de University of Pennsylvania introduceerden hierbij de term 'kwantificatiefixatie'.

We hechten buitensporig veel waarde aan alles waar een cijfer op geplakt wordt – en we hebben daar allemaal last van. "Het geeft ons de illusie dat we rationele keuzes maken", legt gedragswetenschapper Mathias Celis uit.

radio1

Aan de slag gaan met data
(op een manier die iets oplevert)
vergt vaardigheden.

Misconcepties over datageletterdheid

- ✗ “Datageletterdheid is hetzelfde als statistische geletterdheid.”
- ✗ “Data = toetsresultaten.”
- ✗ “Datagebruik is voor mensen die van cijfertjes houden.”
- ✗ “Data gebruik je enkel om acties en beslissingen te verantwoorden.”
- ✗ “Data zijn een blauwdruk voor beslissingen.”

Datageletterdheid bestaat uit verschillende dimensies

- **Problemen identificeren, kansen herkennen, doelen stellen**
- **Data van voldoende kwaliteit verzamelen, beheren en organiseren**
- **Informatie halen uit data**
- **Informatie vertalen in een beslissing**
- **De uitkomst evalueren**

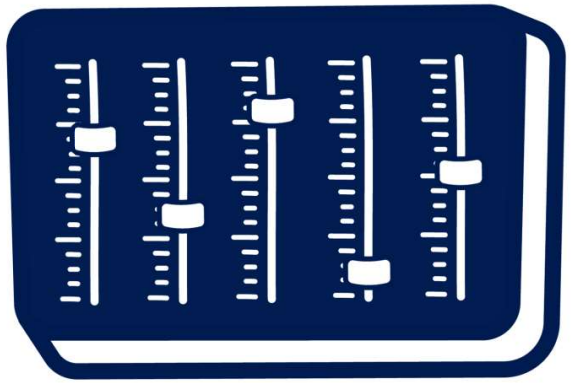

Je geeft betekenis vanuit jouw eigen referentiekader.

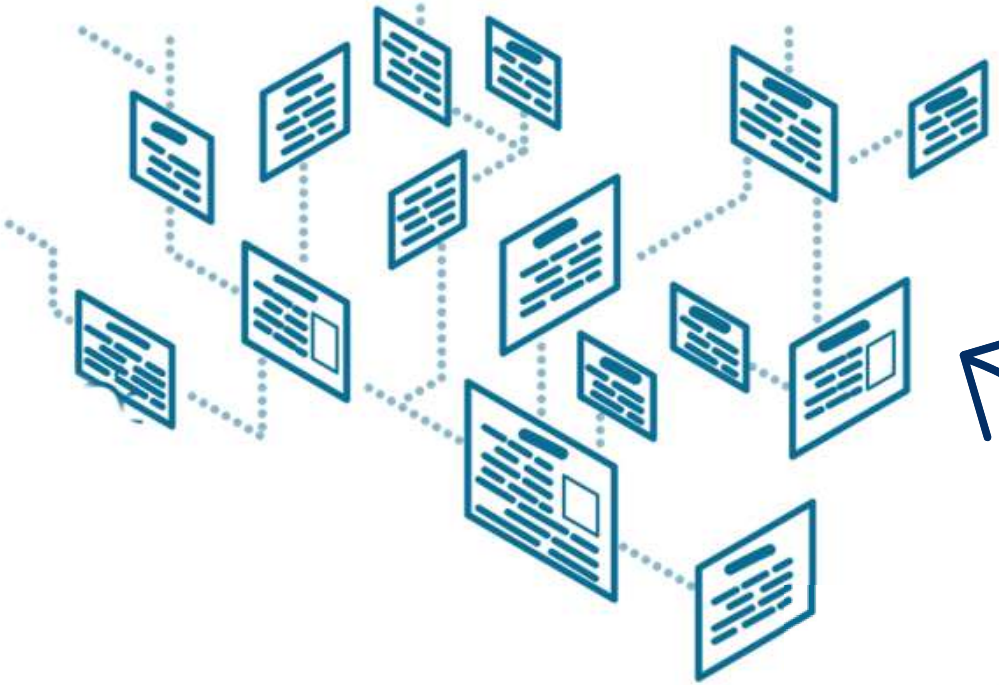

VOORKEUREN

VOORKENNIS

VERONDERSTELLINGEN

VAARDIGHEDEN

VOORKEUREN

VOORKENNIS

VERONDERSTELLINGEN

VAARDIGHEDEN

Beeld: yakoazon - Spreadshirt

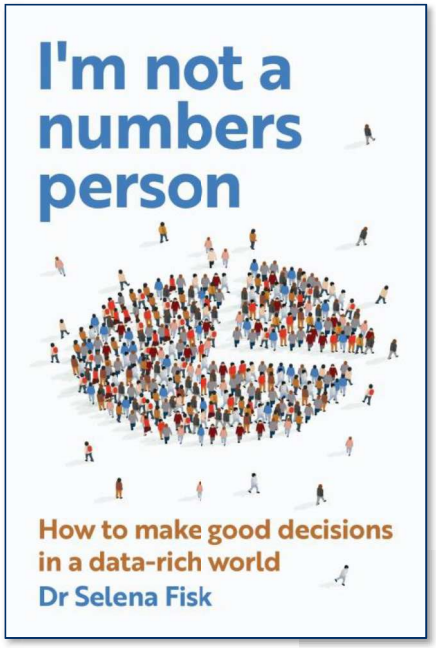

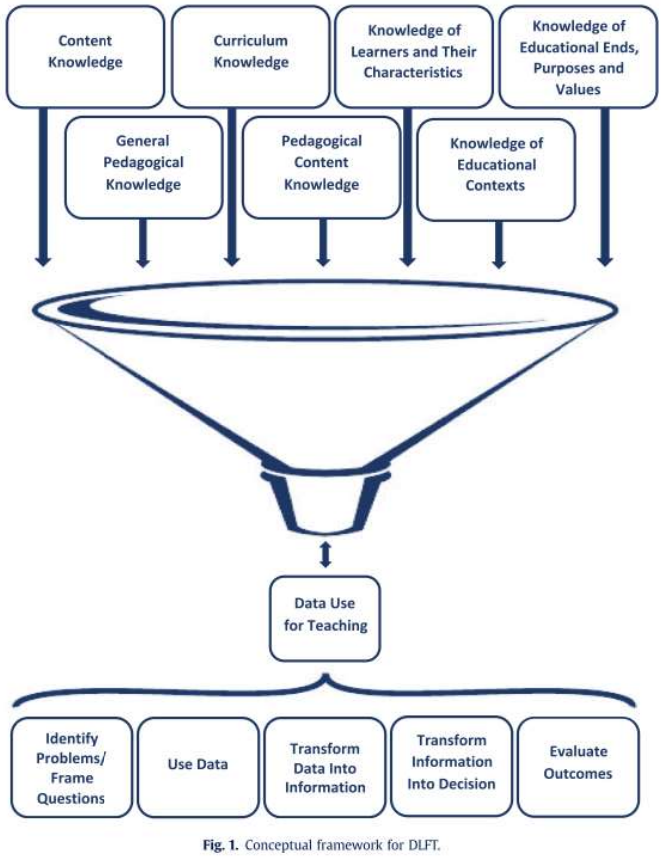

Fig. 1. Conceptual framework for DLFT.

Mandinach, E. B., & Gummer, E. S. (2016). What does it mean for teachers to be data literate: Laying out the skills, knowledge, and dispositions. *Teaching and Teacher Education, 60*, 366–376. https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.07.011

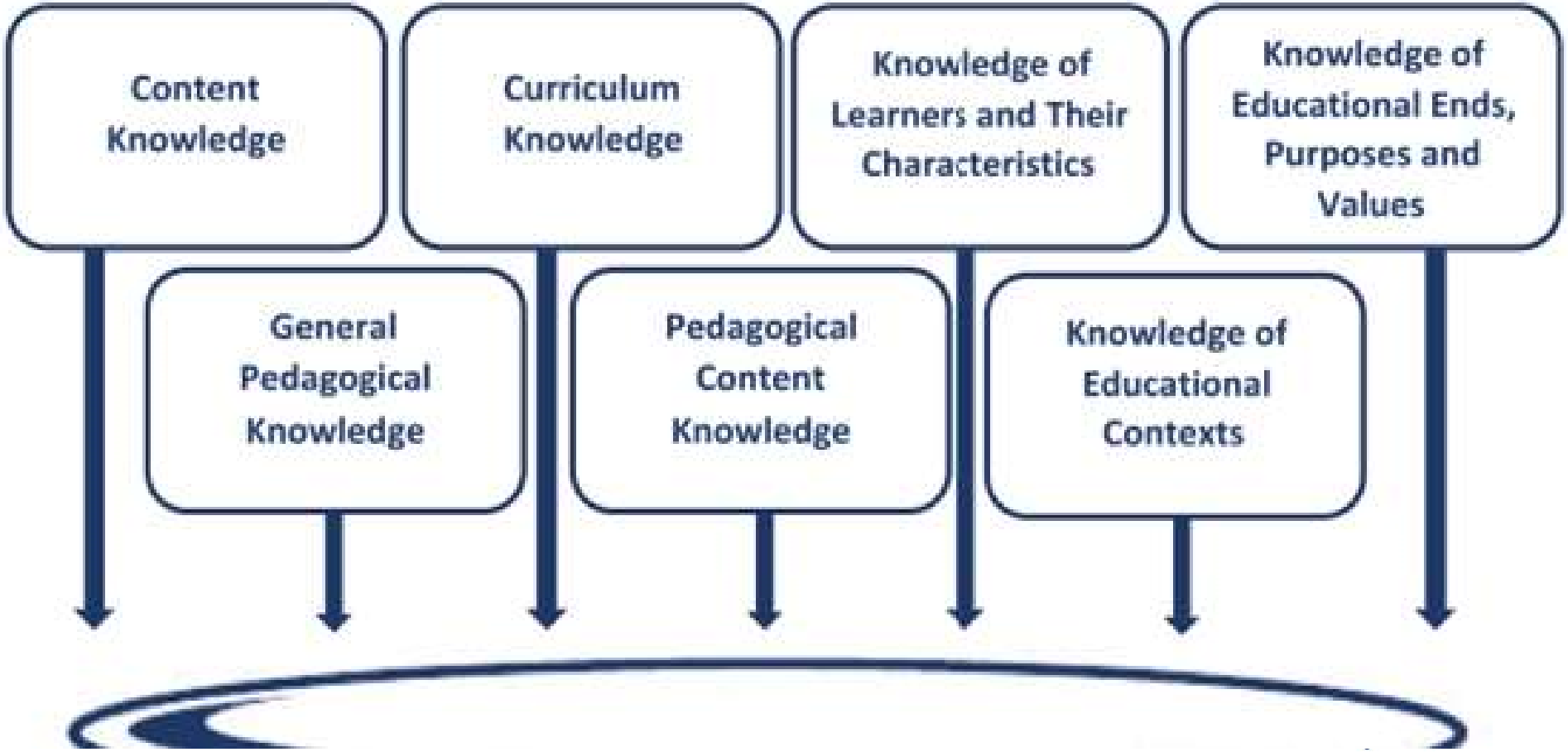
Content Knowledge
Curriculum Knowledge
Knowledge of Learners and Their Characteristics
Knowledge of Educational Ends, Purposes and Values
General Pedagogical Knowledge
Pedagogical Content Knowledge
Knowledge of Educational Contexts

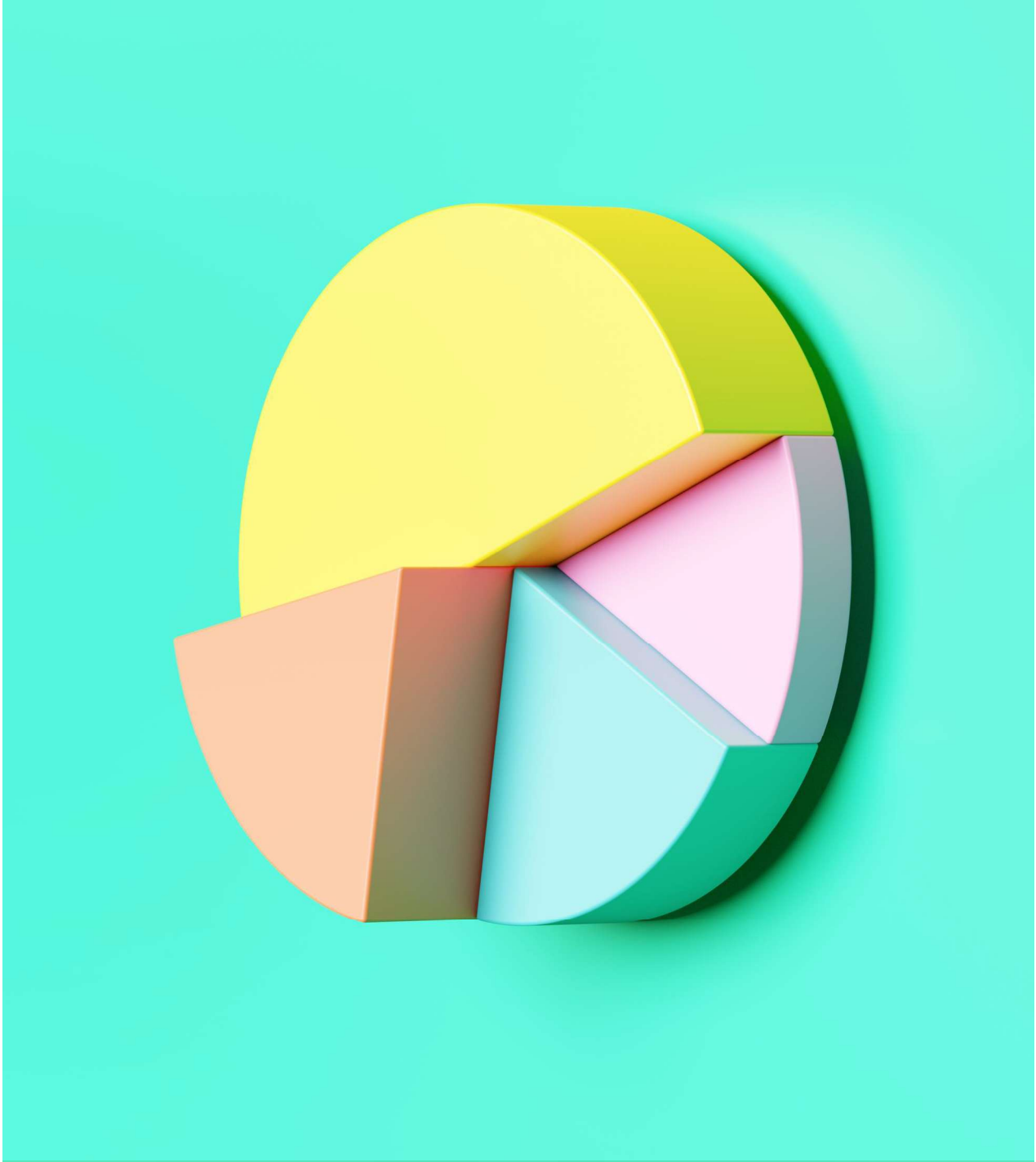

Betekenisgevers gaan op zoek naar coherentie.

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

BEREIKEN VAN DE EINDTERMEN - HOOFDREKENEN

		Verdeling vaardigheidsscores											Eindtermen bereikt	Gemiddelde vaardigheidsscore
		deze leerlingen hebben de eindtermen NIET bereikt					deze leerlingen hebben de eindtermen bereikt					Tot.		
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
Ter vergelijking														
Peilingssteekproef 2016	Pct lln	2%	5%	7%	11%	13%	17%	13%	13%	12%	8%	100%	62%	5,7
School														
9777	# lln	2	0	4	4	11	13	16	20	17	10	97	76	6,6
	Pct lln	2%	0%	4%	4%	11%	13%	16%	21%	18%	10%	100%	78%	

www.paralleltoetsen.be/voorbeelden

Je referentiekader krijgt ook vorm door je (organisatie)context.

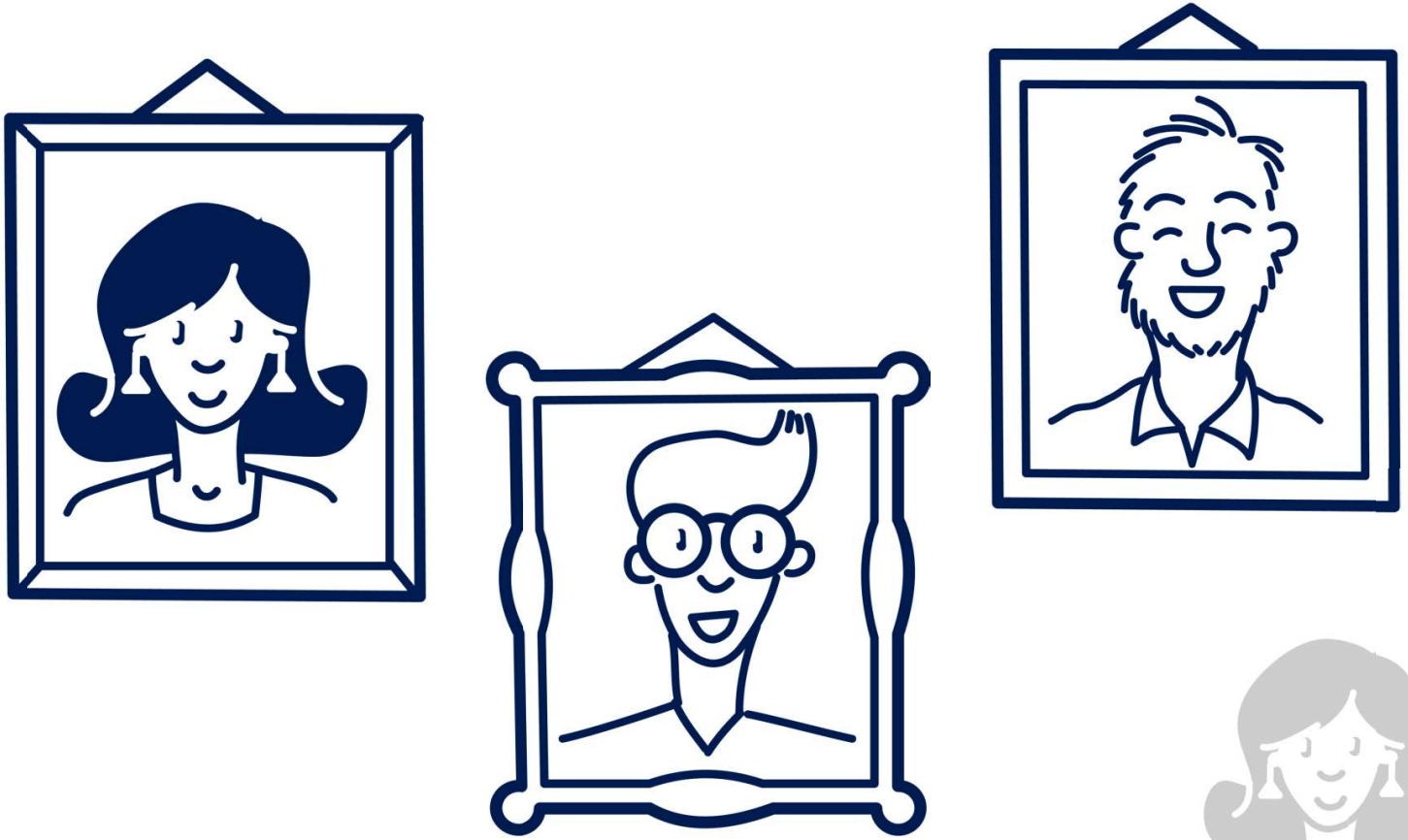

Cultuur, (gedeelde) overtuigingen, normen en waarden

Structuur & infrastructuur

Menselijk & sociaal kapitaal

Leiderschap

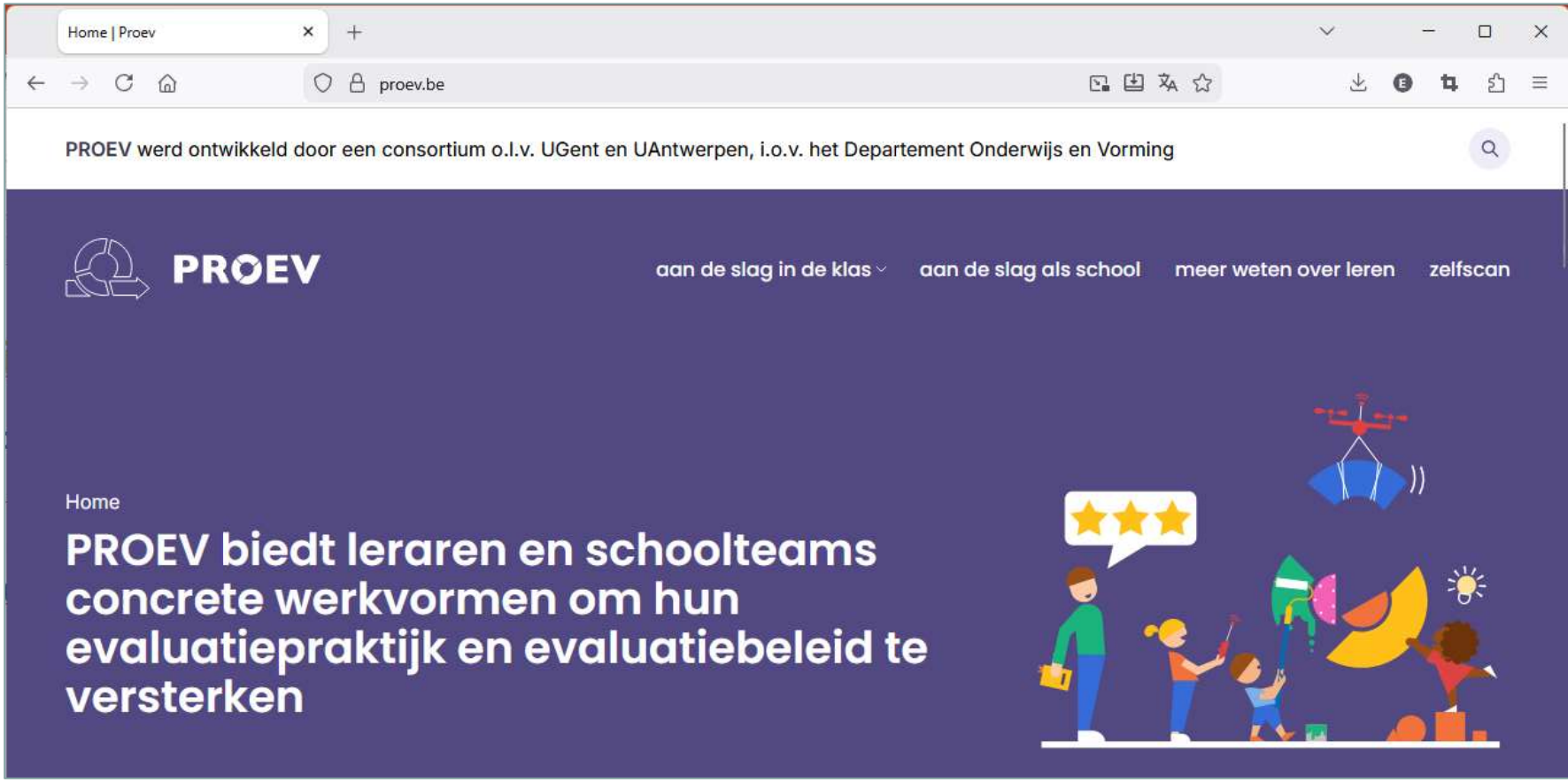
Home | Proev
proev.be
PROEV werd ontwikkeld door een consortium o.l.v. UGent en UAntwerpen, i.o.v. het Departement Onderwijs en Vorming
PROEV
aan de slag in de klas
aan de slag als school
meer weten over leren
zelfscan
Home
PROEV biedt leraren en schoolteams concrete werkvormen om hun evaluatiepraktijk en evaluatiebeleid te versterken

Betekenis verlenen (*sensegiving*)

- Aan informatie
- Aan informatiegebruik

Kader scheppen (*framing*)

- *Diagnostic framing*: wat is het probleem?
- *Prognostic framing*: wat zijn mogelijke oplossingen?
- *Motivating framing*: waarom zetten we hier onze schouders onder?

Cultuur (gedeelde) overtuigingen, waarden & normen

Structuur & infrastructuur

Menselijk & sociaal kapitaal

Leiderschap

Collectieve betekenisgeving betekent betekenisonderhandeling en co-constructie.

Collectieve betekenisgeving trekt referentiekaders open.

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

BEREIKEN VAN DE EINDTERMEN - HOOFDREKENEN

		Verdeling vaardigheidsscores											Eindtermen bereikt	Gemiddelde vaardigheidsscore
		deze leerlingen hebben de eindtermen NIET bereikt					deze leerlingen hebben de eindtermen bereikt					Tot.		
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
Ter vergelijking														
Peilingssteekproef 2016	Pct lln	2%	5%	7%	11%	13%	17%	13%	13%	12%	8%	100%	62%	5,7
School														
9777	# lln	2	0	4	4	11	13	16	20	17	10	97	76	6,6
	Pct lln	2%	0%	4%	4%	11%	13%	16%	21%	18%	10%	100%	78%	

www.paralleltoetsen.be/voorbeelden

Attributies m.b.t.	Schoolleiders	Leraren
Toets	12%	21%
Leerlingen	20%	43%
Klas(praktijk)	25%	18%
School(beleid)	42%	19%

Goffin, E., Janssen, R., & Vanhoof, J. (2025). Feathers in our cap? Mapping educational professionals' internal and external attributions of school performance feedback. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*. https://doi.org/10.1007/s11092-025-09466-9

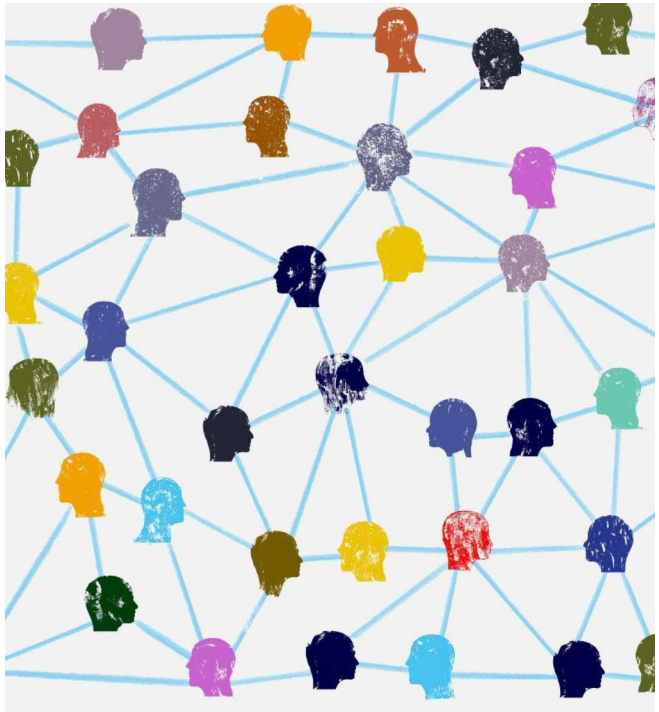

Samenbrengen van referentiekaders

- Complementair begrip
- Rijker verhaal, meer pistes voor diagnose
- **Productieve dissonantie** = leerkans

Systeem- en organisatieniveau staan in wisselwerking.

Het OK referentiekader voor onderwijskwaliteit

	Rubriek
	Deelrubriek
	Kwaliteitsverwachting

Resultaten en effecten

R1	De school bereikt de minimaal gewenste output bij een zo groot mogelijke groep van lerenden.
R2	De school streeft naar welbevinden en betrokkenheid bij alle lerenden en het schoolteam en naar tevredenheid bij ouders en bij andere relevante partners.
R3	De school streeft bij elke lerende naar zoveel mogelijk leerwinst.
R4	De school stimuleert de studievoortgang van elke lerende.
R5	De school waarborgt de toegang tot onderwijs voor elke lerende.
R6	De school streeft naar effecten op langere termijn bij alle lerenden.

Kwaliteitsontwikkeling

K1	De school ontwikkelt haar kwaliteit vanuit een gedragen visie die vertaald is in de onderwijsleerpraktijk.
K2	De school evalueert haar werking cyclisch, systematisch en betrouwbaar vanuit de resultaten en effecten bij de lerenden.
K3	De school borgt en ontwikkelt de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk.

Ontwikkeling stimuleren

Doelen

D1	Het schoolteam realiseert doelgericht een brede en harmonische vorming die betekenisvol is.
D2	Het schoolteam hanteert doelen die sporen met het gevalideerd doelenkader en zorgt voor samenhang tussen de doelen.
D3	Het schoolteam hanteert uitdagende en haalbare doelen.
D4	Het schoolteam expliciteert de doelen en de beoordelingscriteria.

Vormgeving onderwijsleerproces en leef- en leeromgeving

V1	Het schoolteam en de lerenden creëren samen een positief en stimulerend school- en klasklimaat.
V2	Het schoolteam en de lerenden gaan positief om met diversiteit.
V3	De leef- en leeromgeving en de onderwijsorganisatie ondersteunen het bereiken van de doelen.
V4	Het schoolteam biedt een passend, actief en samenhangend onderwijsaanbod aan.

Begeleiding

B1	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm vanuit een gedragen visie en systematiek en volgt de effecten van de begeleiding op.
B2	Het schoolteam biedt begeleiding zowel op het vlak van leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren als preventieve gezondheidszorg.
B3	Het schoolteam biedt elke lerende een passende begeleiding met het oog op gelijke onderwijskansen.
B4	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving en andere relevante partners.

Opvolging

O1	Het schoolteam geeft de lerenden adequate feedback met het oog op de voortgang in het leer- en ontwikkelingsproces.
O2	Het schoolteam evalueert op een brede en onderbouwde wijze het onderwijsleerproces en het behalen van de doelen.
O3	Het schoolteam stuurt het onderwijsleerproces bij op basis van de feedback- en evaluatiegegevens.
O4	Het schoolteam beslist en rapporteert onderbouwd over het behalen van de doelen bij de lerende.

Beleid

Beleid

BL1	De school ontwikkelt en voert een gedragen, geïntegreerd en samenhangend beleid rekening houdend met haar (ped)agogisch project.
BL2	De school geeft haar organisatie vorm op het vlak van cultuur en structuur.
BL3	De school werkt participatief en responsief.
BL4	In de school heerst een innovatieve en lerende organisatiecultuur.
BL5	De school bouwt samenwerkingsverbanden uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
BL6	De school communiceert transparant over haar werking met alle betrokkenen.

Onderwijskundig beleid

BL7	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid op het vlak van leren en onderwijzen.

Personeels- en professionaliseringbeleid

BL8	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend personeelsbeleid dat integraal en samenhangend is.
BL9	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend professionaliseringsbeleid en heeft hierbij specifieke aandacht voor beginnende leraren.

Financieel en materieel beleid

BL10	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend financieel en materieel beleid.
BL11	De school beheerst de kosten voor alle lerenden.

Fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving

BL12	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid met het oog op de fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving.

Data kunnen verworden tot een betekenissysteem.

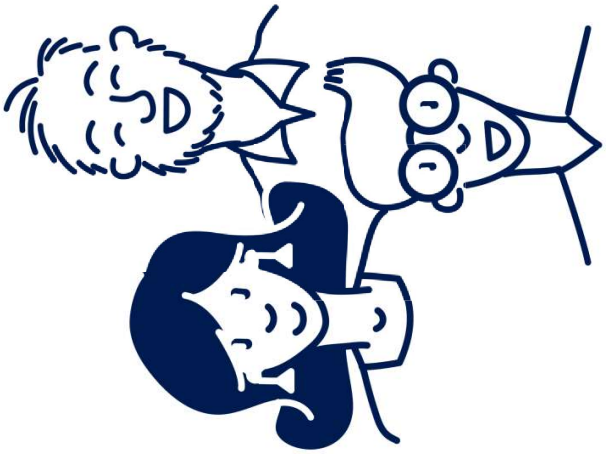

U.S. Department of Education

No Child LEFT BEHIND

Figure 3. Example of student traffic light labels.

Falabella, A. (2020). The ethics of competition: accountability policy enactment in Chilean schools' everyday life. *Journal of Education Policy*, *35*(1), 23–45. https://doi.org/10.1080/02680939.2019.1635272

University of Antwerp
Edubron

University of Antwerp
Edubron

Data betekenen pas iets wanneer jij er betekenis aan geeft.

Datageletterdheid gaat verder dan toetsgeletterdheid of statistische geletterdheid.

Je kijkt naar (output)data door je eigen bril…

… en die bril wordt ook bepaald door je omgeving.

Betekenis geven gebeurt zelden op een eiland.

Hoe vinden bestaande initiatieven en heersende narratieven hun weg naar jouw referentiekader?

data do not objectively guide decisions on their own — people do

University of Antwerp
Edubron

Spillane, J. P. (2012). Data in practice: Conceptualizing the data-based decision-making phenomena. American Journal of Education, 118(2), 113–141.

Spreken de cijfers?

Betekenis geven aan prestatiegegevens van leerlingen

Evelyn Goffin
UAntwerpen – Onderzoeksgroep Edubron
Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs

evelyn.goffin@uantwerpen.be
www.uantwerpen.be/nl/onderzoeksgroep/edubron
www.steunpunttoetsen.be

Van data naar evidence-informed beleid op school
7 januari 2026

Welke data ga je bekijken?

- Zijn dat cijfers, grafieken, of tekst –
  en heb je een voorkeur of afkeur voor bepaalde weergaves?
- Zijn die data geformuleerd in een vorm & taal die je beheerst?
- Waar komen die gegevens vandaan?
- Laat je de gegevens leiden (‘Eens kijken wat we hiermee kunnen doen?’), of de doelvraag (‘Hoe evalueer ik zelf bepaalde zaken en bevestigen deze data mijn beeld of niet?’)? Of kan het een samenspel zijn van beide?

Welke concrete stappen zet je om data te interpreteren?

- Word je wijs uit de gegevens?
- Ben je vaardig en voel je je vaardig om een analyse te maken?
- Lukt het je om sterktes en zwaktes te identificeren, en te bedenken wat een goed plan van aanpak is? Lukt het om data en doelvragen met elkaar te verbinden?
- Heb je eigenlijk wel zin om met die gegevens aan de slag te gaan, of twijfel je aan de meerwaarde?

Met welke bril bekijk jij de data?

- Welke achtergrond en voorkennis heb je?
  Bijvoorbeeld: Voel je je comfortabel om statistische gegevens te interpreteren of heb je daar toch wat meer toelichting bij nodig?
- Welke opvattingen heb je over onderwijsdoelen?
  Bijvoorbeeld: Is evaluatie een onderdeel van leren en instructie of iets helemaal aparts?
- Heb je bepaalde ideeën over informatiegebruik? Vind je dat dat in je DNA zit als onderwijsprofessional en vind je het fijn dat er informatiebronnen beschikbaar zijn om beslissingen te ondersteunen? Of voelt het aan als een klusje dat erbij komt en tijd afsnoept van ‘het echte werk’?

Hoe beïnvloedt je omgeving jouw bril?

- Heb je het in je opleiding, onder collega's of in je sociale omgeving ooit (gehad) over de zin en onzin van datagebruik?
- Heeft jouw school een gedeelde visie op datagebruik? Hoe kadert en/of faciliteert de schoolleiding dat? Hoe verleent de schoolleiding betekenis aan data?
- Is er tijd en ruimte om datagebruik in te bouwen in je professionele bezigheden?
- Weet je wat van jou verwacht wordt, en bij wie je te rade kan gaan voor ondersteuning?

Hoe onderhandel je over de betekenis van data?

- Bespreek je data met anderen in je team?
- Als je dat doet, wie zit er dan rond de tafel?
  Kan iedereen zijn kijk formuleren?
- Bespreek je data met externen? Wanneer wel, wanneer niet?
- Sta je open voor invalshoeken van anderen?

Op welke manieren beïnvloeden school-externe factoren jouw informatiegebruik?

- Op welke manier worden externe data in de markt gezet door aanbieders? Strookt dat met jouw eigen professionele behoeften en met jouw eigen kijk op onderwijs?
- In welke mate wordt datagebruik gesuggereerd, gestimuleerd, opgelegd, ondersteund door netwerken, door beleid?
- Ervaar jij verwachtingen van anderen rond datagebruik?
- Welk discours wordt er binnen jouw beroepsgroep uitgedragen rond de zin en onzin van datagebruik? Heb jij daar zelf een stem in? Hebben jouw leidinggevenden daar een stem in? Wat is de rol van personen of organisaties die je kan aanspreken voor professionalisering?